

การสาธารณสุข : มิติจิตสังคมทางอาชีวอนามัย วัยทำงานยุคโลกาภิวัตน์

Public Health :

Psychosocial dimension in occupational
health among adulthood under globalization

B0051545

ห้องสมุดวิพน.นគរราชสีมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา แก้วอนุชิต

สารบัญ

หน้า

คำนำ ..... ก

สารบัญ ..... ค

สารบัญรูป ..... ข

สารบัญตาราง ..... ช

บทที่ 1 สุขภาพกับการสาธารณสุข 1

แนวคิดสุขภาพและการสาธารณสุข 2

ความหมายของสุขภาพ 2

ความหมายของการสาธารณสุข 3

ระบบสุขภาพและระบบสาธารณสุข 3

ระบบสุขภาพที่ยั่งยืนกับระบบสุขภาพแบบพอเพียง 7

ระบบสุขภาพของโลกและของประเทศไทย 10

แนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ 11

สรุป 20

คำถ้ามห้ายบท 21

เอกสารอ้างอิง 22

บทที่ 2 สุขภาพจิตและสุขภาพจิตในระดับชุมชน 27

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกายและสุขภาพจิต 28

ความหมายของสุขภาพจิตและสุขภาพจิตในระดับชุมชน 29

วิัฒนาการของการพัฒนางานสุขภาพจิตและสุขภาพจิตชุมชนในประเทศไทย 30

องค์ประกอบของสุขภาพจิต 34

ลักษณะของการมีสุขภาพจิตดี 34

ตัวชี้วัดทางสุขภาพจิต 36

ความหมาย องค์ประกอบของสุขภาพอารมณ์ และลักษณะผู้มีอารมณ์ดี 37

ความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์และสุขภาพจิต	38
พัฒนาการและหลักการพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม.....	39
แนวคิดปรัชญา และความสำคัญของสุขภาพจิตในระดับชุมชน	40
หลักการและเป้าหมายของสุขภาพจิตในระดับชุมชน.....	43
ลักษณะเฉพาะของสุขภาพจิตในระดับชุมชน	46
สถานการณ์สุขภาพจิตของประเทศไทย	48
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานสุขภาพจิตและสุขภาพจิตในระดับชุมชน.....	49
สรุป.....	50
คำถามท้ายบท	51
เอกสารอ้างอิง	52
บทที่ 3 มิติจิตสังคมทางอาชีวอนามัยด้านสาธารณสุข ในองค์กรระหว่างประเทศ	57
องค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านสาธารณสุขไทย	58
มิติจิตสังคมทางอาชีวอนามัยด้านสาธารณสุขในองค์กรอนามัยโลก	67
มิติจิตสังคมทางอาชีวอนามัยด้านสาธารณสุขในองค์การสหประชาชาติ	70
มิติจิตสังคมทางอาชีวอนามัยด้านสาธารณสุขในองค์กรระดับอาเซียน	71
สรุป.....	76
คำถามท้ายบท	77
เอกสารอ้างอิง	78
บทที่ 4 โลกาภิวัตน์กับแนวคิดปัจจัยกำหนดทางสังคม ของสุขภาพ	83
ความหมายของโลกาภิวัตน์	84
ความเป็นมาของการเกิดโลกาภิวัตน์สู่ประเทศไทย	84
ผลของโลกาภิวัตน์ที่มีต่องานสาธารณสุขและสุขภาพ	86
ที่มาของแนวคิดปัจจัยกำหนดทางสังคมของสุขภาพ.....	87
แนวทางใหม่ในการพัฒนาจากคณะกรรมการอธิการของปัจจัยกำหนดทางสังคม ของสุขภาพ	90

กรอบแนวคิดปัจจัยกำหนดทางสังคมของสุขภาพ	91
แนวทางและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพภายใต้แนวคิดปัจจัยกำหนดทางสังคมของสุขภาพ	94
สรุป.....	100
คำถามท้ายบท	101
เอกสารอ้างอิง.....	102
บทที่ 5 องค์ความรู้อาชีวอนามัยทางสาธารณสุขยุคโลกาภิวัตน์	107
แนวคิดของงานอาชีวอนามัยทางสาธารณสุขยุคโลกาภิวัตน์	108
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคจากการทำงานในยุคโลกาภิวัตน์	108
กลุ่มโรคจากการทำงานยุคโลกาภิวัตน์	112
การวินิจฉัยและดูแลสุขภาพของคนในวัยทำงานที่ประกอบอาชีพยุคโลกาภิวัตน์	120
สรุป.....	123
คำถามท้ายบท	124
เอกสารอ้างอิง.....	125
บทที่ 6 ความเครียดทางอาชีวอนามัยในวัยทำงาน ยุคโลกาภิวัตน์	129
ความหมายความเครียดและความเครียดจากการทำงาน	130
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดทางอาชีวอนามัยในวัยทำงาน ยุคโลกาภิวัตน์	145
ผลของความเครียดทางอาชีวอนามัยในวัยทำงานยุคโลกาภิวัตน์	151
รูปแบบวิธีวัดความเครียด	154
การจัดการความเครียดจากการทำงานของวัยทำงานยุคโลกาภิวัตน์.....	155
สรุป.....	157
คำถามท้ายบท	158
เอกสารอ้างอิง	159

บทที่ 7 หลักการส่งเสริมและป้องกันด้านจิตสังคม

ทางอาชีวอนามัยวัยทำงาน.....	167
ความสำคัญของการส่งเสริมและป้องกันด้านจิตสังคม	168
ระดับการส่งเสริมและป้องกันปัญหาทางด้านจิตสังคม.....	168
หลักพื้นฐานของการส่งเสริมและป้องกันด้านจิตสังคมทางอาชีวอนามัยวัยทำงาน	
สำหรับตนเอง.....	169
สรุป.....	177
คำถานาท้ายบท	178
เอกสารอ้างอิง.....	179

บทที่ 8 การออกแบบการวิจัยมิติจิตสังคมและสุขภาพจิต

ทางสารสนเทศด้านอาชีวอนามัย	183
การออกแบบงานวิจัยของประเทศไทย.....	
ขั้นตอนที่ใช้ในประเทศไทย.....	184
การออกแบบงานวิจัยเกี่ยวกับมิติจิตสังคมทางความเครียดของเกษตรกรไทย	
ชนิดพัฒนาสัญญาจ้างภายนอก.....	191
การออกแบบงานวิจัยเกี่ยวกับมิติจิตสังคมที่นำไปสู่ความเครียดจาก	
การประกอบอาชีพพนักงานมหาวิทยาลัย.....	196
การออกแบบงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตทางสารสนเทศในด้านอาชีวอนามัย.....	206
สรุป.....	217
คำถานาท้ายบท	218
เอกสารอ้างอิง.....	219
บรรณานุกรม	227
ดัชนีคำ	259
Index	261
ประวัติผู้เขียน	263

สารบัญ

หน้า

รูปที่ 1.1	แนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ	12
รูปที่ 4.1	แผนที่สุขภาพ	89
รูปที่ 6.1	รูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างข้อเรียกร้องจากการทำงานกับการควบคุม หรืออำนาจตัดสินใจในงาน (Job Demand Control Model)	136
รูปที่ 8.1	รูปแบบการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ของความเครียด จากการผสมผสานทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยว กับงานและภาวะซึมเศร้า	189
รูปที่ 8.2	รูปแบบการวิเคราะห์เส้นทางในการหาปัจจัยเชิงสาเหตุมีติ ทางด้านจิตสังคมโดยเฉพาะความเครียดในการทำงานภายใต้ โลภภาระตัวในกลุ่มเกษตรกรไทยแบบพันธุ์สัญญาจ้าง (จำนวน 200 คน)	195
รูปที่ 8.3	แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเครียดจากการประกอบ อาชีพพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ (จำนวน 2,000 คน)	204
รูปที่ 8.4	แสดงการวิเคราะห์เส้นทางของสุขภาพจิตในแรงงานไทย ย้ายถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จำนวน 800 คน)	213

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 7.1	ระดับความหนักกับอัตราการก้าวเดินต่อนาทีในวิ่ยทำงาน	175
ตารางที่ 7.2	ช่วงของจำนวนก้าวเดินต่อวันของวัยผู้ใหญ่ชั้งทำงาน	176
ตารางที่ 8.1	ข้อมูลโดยทั่วไปของแรงงานข้ามถิ่นชาวจีนเชื้อสายเกาหลี (จำนวน 170 คน)	188
ตารางที่ 8.2	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณของภาวะซึมเศร้าของแรงงาน ข้ามถิ่นชาวจีนเชื้อสายเกาหลี (จำนวน 170 คน)	189
ตารางที่ 8.3	ผลทางสถิติข้อมูลของพนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ (จำนวน 2,000 คน)	201
ตารางที่ 8.4	แสดงค่าดัชนีความกลมกลืนในแบบจำลองของพนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ (จำนวน 2,000 คน)	202
ตารางที่ 8.5	แสดงสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตราฐานของพนักงานมหาวิทยาลัยสาย วิชาการ (จำนวน 2,000 คน)	203
ตารางที่ 8.6	ค่าดัชนีชี้วัดความกลมกลืนของการวิเคราะห์เส้นทางของกลุ่มแรงงาน ไทยย้ายถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (จำนวน 800 คน)	212
ตารางที่ 8.7	แสดงสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตราฐานของแรงงานไทยย้ายถิ่นจังหวัด พระนครศรีอยุธยา (จำนวน 800 คน)	213